

БЕЗПЕРЕРВНЕ ОНОВЛЕННЯ ЗНАНЬ

Питання підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців сьогодні набувають особливої актуальності. За результатами опитування, проведеного Українським центром економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова, лише 58,3% українців відзначаються прагненням до професійного вдосконалення та само-реалізації, а також бажають підвищувати рівень своєї кваліфікації. Було визначено, що рівень розвитку системи підвищення кваліфікації в Україні є недостатнім, що пов'язується низькою мотивацією працівників та недостатнім матеріально-технічними забезпеченням. Крім того, спостерігається тенденція до різкого скорочення терміну «напівзникнення знань». На сьогодні для педагогів, медиків, менеджерів він становить 4 роки, вчителів екології, економіки, інформатики – 2-3 роки, інженерів – 2 роки.

В Україні, згідно з діючим Положенням про професійне навчання кадрів на виробництві, періодичність професійного навчання робітників на курсах підвищення кваліфікації і довгострокового підвищення кваліфікації керівних працівників та фахівців установлюється залежно від виробничої потреби, але не рідше одного разу на п'ять років. Але ця норма не задовольняє потреби ринку праці у висококваліфікованому та компетентному персоналі. Дослідження середньої фактичної періодичності підвищення кваліфікації працівників показало, що у країнах Європейського Союзу вона становить близько п'яти років, в Японії – від одного до півтора року, в Російській Федерації – 7,8 року. В Україні підвищення кваліфікації проводиться кожні 9-12 років, що не відповідає навіть національним нормативним вимогам.

Якщо на початку 90-х рр. щороку в Україні підвищували свою кваліфікацію в середньому близько 3 млн, то в останні роки – лише близько 1 млн працюючих. В аграрному секторі за кошти державного бюджету підвищують свій рівень приблизно 50 тис. фахівців та робітничих кадрів.

На базі ДУ "НМЦ "Агроосвіта" було проведено засідання НМК з післядипломної освіти аграрних ВНЗ.

У засіданні взяли участь Тетяна Іщенко, в.о. директора ДУ "НМЦ "Агроосвіта"; керівники закладів післядипломної освіти та гості: Роман Корінець, президент Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України; Оксана Борецько, заступник начальника управління-начальник відділу ветеринарно-санітарної експертизи та безпечності харчових продуктів, Ігор Мартиненко, лікар ветеринарної медицини відділу забезпечення ліцензійної діяльності Держветфінслужби України.

Учасники обговорили проект положення про післядипломну освіту в сфері вищої освіти України, надали свої пропозиції та зауваження.

З організацією роботи Навчально-наукового інституту післядипломної освіти НУБІП України в умовах сьогодення, з проблемами післядипломної освіти і шляхами вирішення ознайомила Марія Кулаєць, директор цього інституту. Зокрема вона наголосила, що працівники мають низьку мотивацію до загальної та професійної самоосвіти; послаблений контроль з боку керівництва кадрових служб державних установ, підприємств щодо зарахування на посади фахівців, спеціалістів, освітній рівень яких не дозволяє займати ту чи іншу посаду; відсутні кошти на відрядження тощо.

Анатолій Автухов, директор Навчально-наукового інституту післядипломної освіти Харківського НТУСГ ім. П.Василенка, поділився досвідом проведення діагностування слухачів. Він наголосив, що це необхідно з деяких причин. По-перше – на навчання приходять фахівці, які мають певний багаж знань, по-друге – це дорослі люди, навчання яких відрізняється від навчання студентів. Це вимагає від викладачів досить високої педагогічної та професійної під-

готовки під час проведення занять. Якщо слухачі курсів не будуть задоволені обсягом знань і якістю інформації на заняттях, забезпечити виконання договорів з підвищення кваліфікації буде досить складно. У зв'язку з цим якість надання послуг контролюється постійно.

При проведенні занять вивчається ставлення слухачів до навчального курсу, викладача, уточнюється потреба в розгляді окремих актуальних питань. Під час проведення занять проводиться періодичний контроль викладу матеріалу викладачами університету, де увага приділяється якості подачі матеріалу та якості поданої інформації.

По закінченню навчання проводиться анкетування, яке включає такі розділи: вивчення відповідності програми професійній спрямованості слухачів; оцінка якості навчання, професіоналізму і компетентності викладачів; послуги, надані дирекцією інституту.

Вимога сьогодення – це пошук нових підходів до організації роботи закладів ПДО. Геннадій Подшивалов у своїй доповіді "Інноваційна діяльність у закладах післядипломної освіти" поділився досвідом і результатами роботи Інституту післядипломної освіти та дорадництва Таврійського ДАТУ. Головними напрямками роботи інституту є: забезпечення системи безперервної підготовки сільськогосподарських кадрів; надання суб'єктам господарювання, які здійснюють діяльність у сільській місцевості, дорадчих послуг з питань

економіки, технологій, управління, маркетингу, права, екології тощо; надання дорадчих послуг органам місцевого самоврядування; сприяння розвитку несаєкогосподарського підприємництва в сільській місцевості; робота з сільською молоддю, ініціювання та реалізація молодіжних програм тощо.

Актуальним залишається навчання та підвищення кваліфікації населення за Державною програмою "45+". Це категорія осіб, яким необхідна перекваліфікація або набуття нової спеціальності з тим, щоб вижити у нових соціально-економічних ринкових умовах. Олександр Аверчев, директор Інституту післядипломної освіти та дорадництва ДВНЗ Херсонського ДАУ, окреслив проблеми та перспективи підготовки за цією програмою.

На засіданні було обговорено план підготовки та видання орієнтовних професійних програм підвищення кваліфікації фахівців у навчальних закладах післядипломної освіти. Особливо жваво обговорювали питання про фінансування закладів післядипломної освіти.

Під час засідання учасники мали змогу поспілкуватися між собою, обмінятися практичним досвідом, обговорити пріоритетні проблеми закладів післядипломної освіти та прийняли рекомендації. Зокрема для забезпечення стабільної роботи закладів системи післядипломної освіти необхідно запроваджувати нові форми і методи навчання, зокрема дистанційної, очно-дистанційної, дуальної форм навчання; готувати слухачів за новими програмами відповідно до кваліфікаційних характеристик та посад слухачів; впроваджувати нові курси на основі вимог замовників і побажань слухачів та залучати провідних фахівців аграрної галузі до проведення занять в закладах ПДО; використовувати передові підприємства галузі як бази для проведення занять на виробництві, стажування тощо; запроваджувати інформаційну систему підтримки освітнього процесу (сайти, електронні бібліотеки, дистанційне консультування тощо); розширювати участь закладів (підрозділів ПДО), освітян, слухачів у різноманітних національних та міжнародних проектах, програмах, виставках, конкурсах тощо.

Післядипломна освіта повинна стати пріоритетною в державі, оскільки вона безпосередньо пов'язана з перспективами економічного розвитку та соціальної стабільності суспільства.

Одним із шляхів вдосконалення системи підвищення кваліфікації є перехід від сформованої практики періодичного навчання до безперервного оновлення знань. Тому підвищення кваліфікації керівників, фахівців, службовців, робітників має стати державною системою безперервної освіти.

Алла Чайковська, завідувачка кабінету Любов Перевозник, методист ДУ "НМЦ "Агроосвіта"